

Jerzy Pyrgała

Zamczysko, gm. Kampinos, woj. warszawskie

Informator Archeologiczny : badania 14, 180-181

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstępne wyniki badań:

1. Zabytek jest położony na obszarze równinnym, w starorzeczu Widadawy. Grodzisko ma kształt stożka o wysokości około 4,5 m, otoczonego fosą i wałem. Na południe od niego znajduje się podgrodzie. W części centralnej gródka odsłonięto na głębokości 2,3 m ceglany fundament wieży gotyckiej o wymiarach 6,35 x 5,8 m. Badania wykazały, że wieża mieszkalna nie została posadowiona na tzw. stożku, tak, że określenie gródek stożkowaty jest nieadekwatne dla tego obiektu. W wykopie odsłonięto budynek drewniany wykonany z połowizn belek /?/, można domniemać, że wykonano go w konstrukcji zrębowej lub słupowo-ramowej. Jego wymiary w granicach wykopu wynoszą 2,9 x 1,3 m.

2. Materiał ruchomy stanowi przeważnie ceramika wykonana na szybkoobrotowym kole garncarskim, pochodząca głównie z XIV-XV wieku. Z zabytków specjalnych na uwagę zasługują kulka ołowiana oraz silnie skorodowana ostroga, przypuszczalnie z bodźcem w kształcie kółka zębatego /?/.

Materiały i dokumentacja z badań znajduje się w WOAK we Wrocławiu.

Badania będą kontynuowane.

ZAKRZEW, gm. Warta
woj. sieradzkie
Stanowisko 12 A

patrz
uzupełnienia 1979

ZAMCZYSKO, gm. Kampinos
woj. warszawskie

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej
Zakład Epoki Metali
Pracownia Pradziejów
Warszawy
w Warszawie

Badania prowadził dr Jerzy Pyrgała,
Finansował IHKM PAN. Pierwszy sezon
badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne
/XIII w. /.

Grodzisko "Zamczysko" dotychczas nie badane, a znane z penetracji powierzchniowej, zostało zinwentaryzowane jako średniowieczny obiekt obronny. Celem badań była weryfikacja tego zabytku.

Grodzisko jest zlokalizowane 5,5 km na północny-wschód od Kampinosu i zaznaczone na mapie w podziale 1:25000 d. pow. Nowy Dwór Mazowiecki ark. 4 jako Stare Zamczysko. Leży ono na południowym skraju rozległego kompleksu leśnego i zabagnionych łąk. Gród kampinoski zbudowano na południowym krańcu łańcucha wydm.

na naturalnym cyplu wału wydmowego i umocniono dwiema fosami. Przy budowie fos w bardzo poważnym stopniu wykorzystano naturalne zagłębienia między wydmami, stale wypełnione wodą, tzw. "misy wywiania".

Obiekt jest dobrze zachowany, porośnięty rzadkim starodrzewem. Majdan grodziska jest owalny o rozmiarach 40 x 50 m. Wysokość zboczy dochodzi miejscami do około 5 m. Od stron północnej i zachodniej występują dwie fosy, wypełnione wodą, o szerokości 3-5 m, oddzielone od siebie wałem wydmowym.

Wykop sondażowy 2,5 x 15 m założono w północno-wschodniej części grodziska i objęto nim fragment majdanu oraz partię krawędzi i skłonu w kierunku fosy północnej. Dla ułatwienia eksploracji wykop podzielono na trzy odcinki /2,5 x 5 m/ oznaczając je jako a, b, c. Warstwa kulturowa wystąpiła na głębokości około 0,25 m pod glebą leśną barwy prawie jednolicie ciemnobrunatnej. Jej miąższość dochodzi do 0,20 m, miejscami do 0,30 m. Pod nią wystąpił już jako całe piasek wydmy jednolitej, żółtej barwy.

Wykop a /środkowa część majdanu/ natrafiono tu na ślady spalenizny, węgla drzewnych i polepy z odciskami po konstrukcjach drewnianych. Nie stwierdzono obecności obiektów nieruchomych.

Wykop b /pod krawędzią grodziska/ - odkryto pozostałości pieca kopułowego o średnicy około 2 m. Był to piec zbudowany z gliny na szkielecie drewnianym. Zachowała się po nim masa polepy, wypalanej na jednolity czerwono-brunatny kolor. W bryłach widoczne są liczne odciski bierwion, drani i prętów, będących śladami po drewnianej konstrukcji pieca. Występują także ślady węgla drzewnych oraz spalone konstrukcje drewniane po przypuszczalnej obudowie obiektu.

Wykop c /na krawędzi grodziska/ - odkryto ślady po prawdopodobnych umocnieniach grodu. Składały się na nie spalone belki i drani, ułożone poziomo, stanowiące pas zwęglonych konstrukcji o szerokości około 5 m. Na samym skłonie ujawnił się ślad po dużym słupie.

Ruchomy materiał zabytkowy, to obok wspomnianych już mas polepy, spalonego drewna, nieliczne fragmenty ceramiki. Składają się na nie ułamki wylewów i brzuśców naczyń zdobionych regularnym ornamentem pasmowo-bruzdowym. Znalezione także żelazny nóż i takiż skobel. Zabytki pozwalają datować grodzisko na XIII wiek.

Na podstawie wyników badań należy uznać, iż gród "Zamczysko" funkcjonował w XIII wieku jako obiekt obronny dla ufortyfikowania którego w dużym stopniu wykorzystano wyjątkowo dogodnie warunki naturalne /wały wydmy "misy wywiania"/.

ZAWADY, gm. Zbuczyn
woj. siedleckie
Stanowisko IV

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania ratownicze prowadziła mgr Dorota Górna. Finansował WKZ w Siedlcach. Drugi sezon badań. Cmentarzysko /XI-XVII w./.